

STADSBYGGNADSNÄMNDEN

Länsstyrelsen i Stockholm

Dnr 22371-2025

Redogörelse gällande allmänna vattentjänster på Drakskeppsvägen-Vretvägen, Täby kommun

Bakgrund

Länsstyrelsen har mottagit en begäran om att pröva Täby kommuns skyldighet enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Tillsynsbegäran har lyfts av en fastighetsägare på Drakskeppsvägen med anledning av att fastighetsägaren drabbats av vattenskador på sin fastighet i samband med regn den 4 juli 2022 och 30 juli 2023. Länsstyrelsen i Stockholms län har därefter genom skrivelse, daterad den 2 maj 2025, begärt en redogörelse av kommunen gällande allmänna vattentjänster på Drakskeppsvägen-Vretvägen.

6 § LAV anger att om det med hänsyn till människors hälsa eller miljön behöver ordnas VA-försörjning i ett större sammanhang är det VA-huvudmannens skyldighet att ordna detta. 51 § LAV anger att länsstyrelsen utövar tillsyn för att säkerställa att kommunen fullgör sin skyldighet enligt 6 § LAV.

Länsstyrelsen har begärt en redogörelse över vilket ansvar kommunen anser sig ha i området utifrån § 6 LAV samt en motivering till detta. Länsstyrelsen har även begärt en beskrivning av vidtagna och planerade åtgärder. Länsstyrelsen önskar vidare ett samlat ställningstagande på områdets dagvattenhantering utifrån kommunens olika roller som berörs av ärendet. Begäran besvaras separat av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd som tillsynsmyndighet. När kommunen anges som part nedan menas således kommunen i dess övriga roller i ärendet.

Kommunens bedömning

Skyldighet att ordna vattentjänster enligt § 6 LAV

I samband med planläggningen av Drakskeppsvägen, Vretvägen och berörd fastighet bedömdes att vatten- och avlopp behövde ordnas i ett större sammanhang. Området ingår därmed i verksamhetsområdet för VA och en allmän VA-anläggning byggdes ut under 60- och 70-talet. Anläggningen utformades som duplikat ledningssystem enligt då gällande dimensioneringskriterier. Dagvatten från Drakskeppsvägen och Vretvägen (kommunägd fastighet) avleds till kommunens dagvattenanläggning i gatan (rörledning). Berörd fastighet på Drakskeppsvägen anslöts till kommunens dagvattenanläggning i början av 70-talet, men till en separat rörledning i en annan del av dagvattenanläggningen. Därför påverkas inte fastighetens möjlighet till dagvattenavledning av ökade flöden i ledningen i Drakskeppsvägen.

Branschpraxis för dimensionering av ledningsnät har förändrats över tid varför området utretts genom hydraulisk modellering. Modelleringen har visat att ledningsnätet inte orsakar marköversvämningar på berörd fastighet vid dimensionerande regn, ett s.k. 10-årsregn. VA-anläggningen uppfyller således gällande branschnorm.

Vid skadetillfällena, 4 juli 2022 och 30 juli 2023, uppgav fastighetsägaren att vatten rann in till fastigheten, ytledes, från Drakskeppsvägen. Kommunen noterar att det i anmälan till Länsstyrelsen påstås att "...samt trängde troligen bakvatten från avloppssystemet i källare från Kommunens dagvattenledning..." (Anmälan, punkten 2.4.) Kommunens uppfattning är att detta inte tidigare har framförts utan diskussionen har varit att ytvatten har trängt in på fastigheten. Kommunen bestrider också att det har trängt in vatten från VA-anläggningen.

I samband med skadetillfällena åkte Kommunen ut till fastigheten och konstaterade att inga hinder förekom i den allmänna VA-anläggningen, utan att avrinningen av dagvatten fungerade. Eftersom vattnet inte trycktes upp genom fastighetens egen servis, eller via de allmänna VA-ledningarna kan inte VA-anläggningen anses vara vållande till skadorna.

Det är oklart vilken nederbörd som föll vid det första skadetillfället, under det andra skadetillfället uppmättes en nederbörd vars återkomsttid vida överskred dimensionerande regn, ett s.k. skyfall. Enligt branschpraxis dimensioneras inte

den allmänna VA-anläggningen för skyfall. Kommunens bedömning är således att kommunens skyldighet enligt § 6 LAV är tillgodosedd.

Skyldighet som planläggande myndighet utifrån plan- och bygglagstiftning

Drakskeppsvägen och Vretvägen planlades under 60-, 70- och 80-talet och berörs av olika byggnads- och stadsbyggnadsplaner. Berörd fastighet reglerades genom stadsplan för Lorensvik som fick lagakraft den 11 september 1969. Samtliga nu gällande planer för området, fastställdes enligt då gällande lagstiftning, före införandet av miljöbalken och vattentjänstlagen.

Området är utbyggt och från planmyndighetens sida finns inga planer på att ändra detaljplan som medför ändringar på det kommunala VA-nätet.

Kommunens underhåll av gator på ett ändamålsenligt sätt

Kommunen är ansvarig väghållare för vägen utanför fastigheten. Parallellt med Drakskeppsvägen på den norra sidan finns även en gång och cykelbana med kommunalt väghållarskap som korsar Vretvägen.

Vid skadetillfället fanns (och finns fortfarande) en cirka 5 meter bred remsa kommunal mark mellan Drakskeppsvägens södra sida och fastigheten, försedd med kupolbrunnar. Marken möjliggör för fördröjning av vatten och infiltration. På Drakskeppsvägens norra sida, mellan Drakskeppsvägen och gång- och cykelvägen finns ett cirka 2 meter brett dike med kupolbrunnar.

Kupolbrunnarna på kommunal mark är anslutna till den kommunala VA-anläggningen och hanterar det dagvatten som inte tas om hand av och infiltreras av diken i direkt anslutning till vägen. Diken med kupolbrunnar är anslutna till ledning som är dimensionerad för motsvarande 10-årsregn. Kommunen fullgör därför sin skyldighet avseende hantering av dagvatten för väg samt gång- och cykelbana på platsen.

Tillsyn enligt miljöbalken

Tillsyn enligt miljöbalken inom Täby kommun hanteras av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd (gemensam nämnd för Vaxholm och Täby). Frågan har lämnats till nämnden och hanteras inte inom ramen för detta yttrande.

Vidtagna åtgärder

VA-anläggningen uppfyller gällande lagstiftning och har dimensionerats för att klara ett regn motsvarande ett 10-årsregn (med trycklinje i marknivå). Gatorna är utformade enligt teknisk handbok (kommunens styrdokument med samlad branschpraxis och normer) och uppfyller den norm som anges för gator och dess avrinning. Översvämningen har uppstått i samband med regn av större intensitet, än vad kommunen är ansvarig för att hantera. Kommunen är, efter att fastighetsägaren har kontaktat kommunen om skador på sin fastighet, medveten om att fastighetsägaren har haft problem med vattenskador på sin fastighet. Trots att VA-anläggningen och gatan uppfyller gällande krav har kommunen vidtagit vissa åtgärder för att förbättra situationen för fastighetsägaren genom mindre förändringar i gatumiljön som säkerställer ytterligare barriärer.

Den aktuella fastigheten har en garagedfart från Drakskeppsvägen. Garagedfarten är asfalterad och den hårdgjorda ytan lutar hela vägen in till fasadkant. Denna typ av ytor genomfördes som regel genomsläppliga vid tidpunkten för fastighetens bildande. En brunn finns installerad i anslutning till garageporten, mitt i den nedre delen av nedfarten. Vid större regn än vad brunnen hinner med att hantera kommer en vattenansamling bildas och trycka mot fasaden. Detta gäller även om brunnen är felplacerad så att vattnet inte leds dit. Brunnen tillhör fastigheten och är därför inte kommunens ansvar. Fastighetens förbindelsepunkt till kommunens dagvattenanläggning är upprättad i fastighetens sydvästra del. Det ställs höga krav på att fastighetsägaren rensar brunnar och ledningar inom fastigheten så att dagvattnet kan tas omhand på fullgott vis. I händelse av skyfall hinner inte ledningsnätet med att leda bort vattnet och därför behöver ytor på en fastighet iordningsställas för att skydda byggnader mot skador. Detta görs till exempel genom att säkerställa markytans lutning bort från byggnad.

Länsstyrelsen har i begäran önskat svar på om kommunen har beslutat att vidta några åtgärder i området. I nuläget har kommunen inga sådana planerade åtgärder, men arbetar kontinuerligt med att utreda riskområden och vilka åtgärder som kan behövas med tanke på klimatomställningen och de framtida förväntade ökade skyfallen. Jämför Täby kommuns Vattentjänstplan, daterad den 7 oktober 2024. Det kan därför inte uteslutas att åtgärder kan komma att vidtas i framtiden

Täby som ovan

Jenny Gibson
Samhällsutvecklingschef